

**UCHWAŁA NR XXXII/22/21
RADY POWIATU W STASZOWIE**

z dnia 19 maja 2021 r.

w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej dla Powiatu Staszowskiego na lata 2021-2023

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 180 pkt. 1 w związku z art. 182 ust. 5 i 6 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159) Rada Powiatu w Staszowie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala Powiatowy Program Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej dla Powiatu Staszowskiego na lata 2021-2023 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Staszowie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady

Grzegorz Rajca

Załącznik do uchwały Nr XXXII/22/21
Rady Powiatu w Staszowie
z dnia 19 maja 2021 r.

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA POWIATU
STASZOWSKIEGO NA LATA 2021 - 2023**

STASZÓW 2021 r.

WSTĘP

Art. 180 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821, z 2021 r. poz. 159) zobowiązuje powiat do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. W związku z wygaśnięciem „Powiatowego Programu Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej”, który obowiązywał w latach 2018-2020 zachodzi konieczność opracowania kolejnego programu, który w dużej mierze jest kontynuacją dotychczas realizowanego programu.

„Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021 - 2023” w dalszej części zwany „Programem”, został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie we współpracy z innymi podmiotami działającymi w sferze pieczy zastępczej. Program zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie powiatu staszowskiego, określa kierunki działań oraz ustala zakres prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej. W Programie wskazano konieczność podjęcia działań rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków.

Ustawa wskazuje, iż zadania związane z zapewnieniem dzieciom pieczy zastępczej należą do jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego. Każde dziecko ma prawo do życia i rozwoju w swojej rodzinie. Gdy jednak zabraknie rodziny lub nie spełnia ona prawidłowo swoich funkcji sprzyjających prawidłowemu rozwojowi dziecka, wówczas w jej miejsce pojawiają się środki zastępcze o charakterze opiekuńczo-wychowawczym. W związku z tym Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej uwzględnia lokalne uwarunkowania, wyznacza kierunki działań w perspektywie trzech lat, z uwzględnieniem źródła finansowania, które jest niezbędne do ich realizacji. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej akcentuje głównie zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (zapewnienia pieczy zastępczej oraz udzielania świadczeń) oraz działania profilaktyczne i współpracę między instytucjami, których wspólnym celem jest wyposażenie rodzin i wychowanków w kompetencje pozwalające im w przyszłości na prawidłowe funkcjonowanie poza systemem pomocy.

W systemie prorodzinnej profilaktyki i opieki nad dzieckiem należy uznać, docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny

w rozwoju dziecka. Zamiast wyręczać rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Należy przypomnieć w tym miejscu, że umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej, a celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest stworzenie warunków pomocy i pozytywnych zmian w rodzinie, aby dziecko mogło powrócić pod opiekę rodziców. Natomiast w sytuacji, gdy jest to niemożliwe, prowadzone są działania pozwalające na przysposobienie dziecka lub przygotowanie go do samodzielnego i odpowiedzialnego życia poprzez zaspokojenie jego niezbędnych potrzeb, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej wykonuje starosta za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zarządzeniem nr 50/2011 z dnia 28.12.2011 r. Starosta Staszowski na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznaczył **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie**. W związku z tym większość zadań Powiatu z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowanych jest przez tą jednostkę.

Zadania gminnych podmiotów organizujących pracę z rodziną wykonuje ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu staszowskiego.

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej, w tym zadania zapisane w niniejszym programie, podejmowane są i realizowane w oparciu o następujące przepisy i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
2. Konwencja o Prawach Dziecka
3. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
5. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej

II. ŚRODOWISKA RODZINNE ZAGROŻONE UMIESZCZENIEM DZIECI W ZASTĘPCZYCH FORMACH OPIEKI

Tab. 1 Powody umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej

Powód umieszczenia w pieczy zastępczej	2018 rok		2019 rok		2020 rok	
	Rodzina spokrewniona	Rodzina niezawodowa	Rodzina spokrewniona	Rodzina niezawodowa	Rodzina spokrewniona	Rodzina niezawodowa
Sieroctwo	5	1	1	0	1	0
Pólsieroctwo	0	5	5	5	5	7
Uzależnienia rodziców	10	9	9	9	9	9
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	9	10	7	10	6	6
Przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	6	4	4	4	4	3
Długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	0	1	1	1	1	1
Nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0	0	0	0
Inne	5	5	5	4	5	4

Na podstawie danych statystycznych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie można stwierdzić, że głównym powodem umieszczania dzieci w pieczy zastępczej są uzależnienia rodziców, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców oraz sieroctwo. Uzależnienia rodziców oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych wiążą się z nieprawidłowym wypełnianiem funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zapewnieniem odpowiednich warunków do rozwoju: społecznego, edukacyjnego, zdrowotnego oraz wypoczynku.

Tab.2 Powody dla których przyznano świadczenia w latach 2018-2020

POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LATA								
	2018			2019			2020		
	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	w tym: NA WSI		OGÓŁEM	w tym: NA WSI		OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
UBÓSTWO	1011	763	2510	827	605	1931	704	482	1511
SIEROCTWO	3	2	6	1	1	3	1	1	3
BEZDOMNOŚĆ	26	17	28	24	12	25	24	14	24
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	348	268	1791	315	253	1625	276	175	1122
W TYM: WIELODZIECNOŚĆ	303	242	1636	269	223	1452	193	149	1027
BEZROBOCIE	879	662	2506	807	597	2245	850	557	2041
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	948	672	2110	922	659	1976	831	569	1693
DŁUGOTRWALA LUB CIĘŻKA CHOROBA	1586	1194	3719	1525	1140	3490	1494	977	2992
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO - OGÓŁEM	470	267	1444	448	263	1313	459	281	1460
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	271	152	842	255	155	757	224	131	651
RODZINY WIELODZIECNE	72	54	368	50	36	276	92	76	496
PRZEMOC W RODZINIE	13	6	34	20	12	61	22	10	65
POTRZEBA OCHRONY OFIAR HANDLU LUDŹMI	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ALKOHOLIZM	162	114	261	143	101	256	146	88	234
NARKOMANIA	3	2	6	2	1	2	3	2	6
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	17	13	24	16	11	21	22	18	31

BRAK UMIEJĘTNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA MŁODZIEŻY OPUSZCZAJĄCE J PLACÓWKI OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZE	0	0	0	0	0	0	0	0	0
TRUDNOŚCI W INTEGRACJI OSÓB, KTÓRE OTRZYMAŁY STATUS UCHODźCY LUB OCHRONĘ UZUPEŁNIAJĄCĄ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	7	7	13	11	9	29	11	9	23
SYTUACJA KRYZYSOWA	0	0	0	0	0	0	3	1	9
KŁĘSKA ŹYWIŁOWA LUB EKOLOGICZNA	1	1	2	39	39	99	3	1	7

Jak pokazują dane największą liczbę osób korzystających ze wsparcia ośrodków pomocy społecznej odnotowano z uwagi na: długotrwałą lub ciężką chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, ubóstwo, potrzebę ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizm. Niepokój budzą dane dot. liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwagi na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz alkoholizm. Świadczyć to może o tym, że w rodzinach, utrzymuje się patologiczna sytuacja, nadużywanie alkoholu, bezrobocie, ubóstwo, co może powodować zaniedbania w sprawach opiekuńczo – wychowawczych wobec małoletnich dzieci. Dzieci przebywające w tych rodzinach zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej z uwagi na konieczność bezpośredniej ochrony ich życia i zdrowia.

Ponadto dane statystyczne z Komendy Powiatowej Policji w Staszowie wskazują na występowanie wielu sytuacji kryzysowych w rodzinach związanych ze stosowaniem przemocy. Poniższa tabela przedstawia liczbę interwencji w latach 2018-2020

Tab. 4 Dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Staszowie dot. interwencji w środowiskach domowych

	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Liczba interwencji domowych	652	764	565
Liczba sporządzonych „Niebieskich kart”	199	211	244
Miejsce interwencji:			
-miasto	89	74	93
- wieś	110	137	151
Liczba pokrzywdzonych:	165	223	252
- kobiety	143	188	212
- mężczyźni	13	27	33
- małoletni do 13 lat	9	8	7
- nieletni od 13 do 18 lat	-	-	-
Liczba sprawców przemocy pod wpływem alkoholu	126	185	193
- w tym kobiety	2	10	17
- mężczyźni	124	175	176
Liczba postępowań przygotowawczych wynikających z art. 207 k.k - ogółem	73	57	51
- w tym wszczętych	53	55	51
- zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia	53	55	47
Liczba informacji przesłanych do instytucji pomocowych	17	13	26
- w tym OPS	10	13	9
- GKRPA	69	63	49
Inne instytucje i organizacje społeczne	117	113	125

Procedura „Niebieskiej Karty” służy nie tylko rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec sprawcy oraz w przypadku podejrzenia stosowania przemocy wobec dziecka.

Jak wynika z analizy powyższych danych wzrasta liczba interwencji Policji, podczas których wszczęto procedurę „Niebieskiej Karty”, oraz liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej. Ilość przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych niezmiennie utrzymuje się na wysokim poziomie. Może to stanowić bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia dzieci przebywających w rodzinach dotkniętych przemocą. W takiej sytuacji, zgodnie z obowiązującymi przepisami, pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo zabrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej nie zamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Kodeksu karnego,

w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Decyzję w tej sprawie pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, lekarzem, lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką.

III. DIAGNOZA RODZINNEJ I INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE STASZOWSKIM

Rodzinne formy pieczy zastępczej na terenie powiatu staszowskiego obejmują:

- rodziny zastępcze niezawodowe
- rodziny zastępcze spokrewnione
- placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego.

To na nich spoczywa obowiązek, a jednocześnie prawo wykonywania bieżącej pieczy nad dzieckiem, jego wychowania i reprezentowania. Rodzina zastępcza jest formą najbardziej zbliżoną do rodziny naturalnej. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki do rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Głównym celem działania rodzinnej pieczy zastępczej w przypadku niemożności wychowania i opieki rodziców jest zapewnienie dziecku pomocy w zakresie: powrotu dziecka do rodziny biologicznej, a w przypadku, gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka, wypracowywania działań zmierzających do przygotowania dziecka do samodzielnego, godnego i odpowiedzialnego życia, pomocy w rozwiązywaniu trudności życiowych, motywowania do utrzymywania oraz nawiązywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, celem eliminowania negatywnych skutków wynikających z utraty i separacji, dążenia do zaspokajania potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno-rekreacyjnych dziecka.

Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletniości, a w przypadku podjęcia dalszego kształcenia – nie dłużej niż do 25 r. ż, ale również w wyniku zmiany sytuacji prawnej (przywrócenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej), może ustać potrzeba sprawowania dalszej pieczy zastępczej. Kandydaci na rodziny zastępcze, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej, muszą posiadać świadomość czasowości opieki nad

dzieckiem, brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

Jeśli rodzice biologiczni nie mogą wypełniać wobec swego dziecka funkcji opiekuńczo-wychowawczych, oznacza to, że zostali trwale lub czasowo pozbawieni władzy rodzicielskiej albo władza ta została im ograniczona lub zawieszona. Najczęściej do rodziny zastępczej trafiają dzieci rodziców o ograniczonej władzy rodzicielskiej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej, takie jak m.in. organizowanie opieki w rodzinach zastępczych, udzielanie pomocy pieniężnej na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci, przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki osobom opuszczającym placówki opiekuńczo - wychowawcze, rodziny zastępcze, pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze.

Jak wynika z przedstawionych poniżej danych, na terenie powiatu zdecydowaną większość stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, tj. rodziny, w których opiekunami dzieci są dziadkowie lub rodzeństwo, następnie rodziny niezawodowe w rozumieniu art. 39 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Tab. 5 Liczba rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo - wychowawczych i przebywających w nich dzieci w latach 2018 -2020

Rok	2018 r.		2019 r.		2020 r.	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Typ rodzinnej pieczy zastępczej						
Rodziny zastępcze niezawodowe	23	35	20	32	20	30
Rodziny zastępcze spokrewnione	28	35	28	33	28	31
Placówka Opiekuńczo – Wychowawcza typu Rodzinnego Połączenia	-	7	-	7	-	10
Suma	51	77	48	72	48	71

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej jest zbyt wolny w stosunku do potrzeb. Występuje niedobór rodzin zastępczych

niezawodowych. Brakuje osób zainteresowanych pełnieniem funkcji rodzin zastępczych. Szczególnie dotkliwy jest brak rodzin zawodowych, a w szczególności pełniących funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistycznych, do których kierowane mogły by być dzieci z deficytami wychowawczymi lub zdrowotnymi.

Dominują rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem, czyli stanowiące przez dziadków lub pełnoletnie rodzeństwo wychowanka. Wśród rodzin zastępczych niezawodowych dużą grupą są osoby spokrewnione z dziećmi w dalszej linii (wujostwo). Obie te grupy rodzin nie są zainteresowane rozszerzeniem współpracy z PCPR poprzez przyjęcie dodatkowych dzieci, gdyż ograniczają się do zabezpieczenia potrzeb dzieci z nimi spokrewnionych. Pomimo starań bardzo trudno jest przekonać rodziny do podjęcia wyzwania związanego z rolą rodziny zastępczej. Przepisy prawa określają także wymagany staż w stosunku do rodziny niezawodowej, która może starać się o przekwalifikowanie na zawodową rodzinę zastępczą dopiero po trzy letnim okresie stażu.

Tab. 6 Liczba nowo utworzonych rodzin i umieszczonych w nich dzieci

Rok	Liczba rodzin-ogółem	Liczba dzieci w rodzinach	Liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem	Liczba rodzin niezawodowych
2018	7	9	3	4
2019	4	5	2	2
2020	4	5	3	1

Tab. 7 Liczba dzieci z powiatu staszowskiego przebywających w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów.

Rok	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych
2018	8	1
2019	9	1
2020	8	5

Część dzieci pochodzących z powiatu staszowskiego przebywa w rodzinach zastępczych poza naszym powiatem. Także w rodzinach zastępczych na naszym terenie przebywają dzieci spoza

niego. Wynika to przede wszystkim z faktu, iż osoby stanowiące dla nich rodzinę zastępczą są z nimi spokrewnione i podjęły decyzję o opiece nad dziećmi bez względu na miejsce zamieszkania. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej poza powiatem, a także liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu staszowskiego utrzymuje się mniej więcej na tym samym poziomie.

Tab. 8 Liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych lub umieszczone zostały w rodzinach adopcyjnych.

Rok	Liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych	Liczba dzieci skierowanych do rodzin adopcyjnych
2018	-	-
2019	-	1
2020	1	-

W 2020 r. instytucjonalną pieczę zastępczą opuściła jedna wychowanka placówki, która za zgodą sądu powróciła do rodziny naturalnej (rodziców biologicznych). Na podstawie posiadanych danych można wysnuć wniosek, iż zarówno w przypadku zastępczej pieczy rodzinnej, jak i instytucjonalnej niewiele spośród dzieci do 18 roku życia powraca do rodziny biologicznej. Wynika to z wieku dzieci – dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych są starsze (zazwyczaj powyżej 10 roku życia) i niestety mają mniejszą szansę na adopcję.

Instytucjonalna piecza zastępcza.

Na terenie powiatu staszowskiego funkcjonuje jedna Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu Rodzinnego w Połańcu.

Wojewoda Świętokrzyski wydał Powiatowi Staszowskiemu zezwolenie na prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Połańcu ul. Kołłątaja 23/7 na czas nieokreślony, z liczbą miejsc: 8 zgodnie z decyzją Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 13.01.2020 r. Obecnie w placówce przebywa 10 dzieci w tym 9-ro z powiatu staszowskiego. Zgodnie z Art. 95 ust 4a. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w razie konieczności umieszczenia w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego rodzeństwa, za zgodą dyrektora tej placówki oraz po uzyskaniu zezwolenia wojewody, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci, nie więcej jednak niż 10.

W 2020 r. istniała konieczność umieszczenia 3 – rodzeństwa i za zgodą dyrektora Placówki Opiekuńczo- Wychowawczej typu Rodzinnego oraz po uzyskaniu zezwolenia wojewody, biorąc pod uwagę więzi emocjonalne łączące rodzeństwo na podstawie postanowienia sądu małoletnie rodzeństwo pochodzące z terenu powiatu staszowskiego zostało umieszczone w POWtR w Połańcu.

Celem placówki jest zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokajanie niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych, religijnych, a także zapewnienie kształcenia. W placówce realizowany jest indywidualny plan pomocy dziecku zmierzający do osiągnięcia jednego z trzech następujących celów: reintegracji dziecka z rodziną, znalezienie dla dziecka trwałego miejsca w środowisku rodziny zastępczej lub adopcyjnej, usamodzielnienia. W placówce opiekuńczo - wychowawczej w Połańcu przebywają głównie dzieci z terenu powiatu staszowskiego.

W przypadku posiadania wolnych miejsc i zaistnienia takiej potrzeby ze strony innych powiatów, do placówki kierowane są dzieci spoza powiatu staszowskiego. Wówczas powiat kierujący dzieckiem pokrywa koszty jego utrzymania w placówce. Obecnie z terenu innych powiatów w POWtR w Połańcu przebywa 1 dziecko. Natomiast w przypadku braku wolnego miejsca, a konieczności umieszczenia w pieczy zastępczej dziecka z terenu powiatu staszowskiego, poszukiwane jest miejsce w placówce na terenie innego powiatu. Wówczas Powiat Staszowski pokrywa koszty utrzymania dziecka w tej placówce w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania na dany rok ogłoszonego przez Starostę danego powiatu. Na okoliczność umieszczenia dziecka z terenu powiatu w placówce na terenie innego powiatu zawierane jest porozumienie.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie.

Umieszczanie dziecka poniżej 10 roku życia w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego lub specjalistyczno-terapeutycznego jest możliwe w przypadku, gdy w danej placówce opiekuńczo – wychowawczej umieszczona jest matka lub ojciec tego dziecka oraz w innych wyjątkowych przypadkach, szczególnie gdy przemawia za tym stan zdrowia dziecka lub dotyczy to rodzeństwa. W związku z powyższym zasadny jest rozwój rodzinnej pieczy zastępczej, która będzie mogła być sprawowana wobec młodszych dzieci w przypadku niemożności zapewnienia im opieki i wychowania przez rodziców.

Osoby usamodzielniane

Kolejną grupą osób, której udziela wsparcia PCPR, w ramach realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej, są usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych, a także osoby opuszczające domy pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schroniska dla nieletnich, zakłady poprawcze, specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii zapewniające całodobową opiekę i młodzieżowe ośrodki wychowawcze, jeśli zostały umieszczone w nich na podstawie orzeczenia sądu. Mogą oni liczyć na pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie.

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej, oraz osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem.

Warunkiem do uzyskania pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji opracowanego wspólnie z opiekunem indywidualnego planu usamodzielnienia.

Osoba usamodzielniana może skorzystać z następujących form pomocy:

- 1) pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- 2) pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- 3) pomoc rzeczowa na zagospodarowanie.
- 4) zapewnienie pomocy prawnej i psychologicznej

Tab. 9 Liczba usamodzielnianych wychowanków oraz formy pomocy, które zostały im udzielone.

Rok	Liczba wychowanków otrzymujących pomoc na kontynuowanie nauki	Liczba wychowanków, którzy otrzymali jednorazową pomoc pieniężną	Liczba wychowanków, którzy otrzymali pomoc rzeczową
2018	11	5	2
2019	7	3	3
2020	6	2	4

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Usamodzielnianych wychowanków cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego bardzo ważne jest motywowanie usamodzielnionych wychowanków do jak najdłuższego kontynuowania nauki (szkoły policealne, studia) i zdobywania dodatkowych kwalifikacji i kursów zawodowych, aby wychowankowie byli odpowiednio przygotowani (zawodowo) do samodzielnego życia.

IV. INFRASTRUKTURA POWIATU STASZOWSKIEGO W ZAKRESIE POMOCY RODZINIE

Na terenie powiatu staszowskiego wykorzystywane są różnorodne formy wspierania dziecka i rodziny w różnych trudnych sytuacjach życiowych i losowych, począwszy od pomocy w środowisku lokalnym świadczonej przez samorządy gminne, organizacje pozarządowe i inne instytucje wspierające rodzinę, różne formy rehabilitacji dla dzieci niepełnosprawnych, poprzez formy samopomocy, grup wsparcia prowadzonych przez psychologa aż do rodzinnej i instytucjonalnej opieki zastępczej, czyli rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych, realizowanej przez samorząd powiatowy.

Działania podejmowane na rzecz rodziny powinny być zróżnicowane w zależności od rodzaju i natężenia występujących problemów, należy pamiętać, że innych form wsparcia oczekują rodziny z problemem bezrobocia i zagrożenia ubóstwem, a innych rodziny z niewydolnością wychowawczą. W tym celu konieczne jest wykorzystanie istniejącej infrastruktury w podejmowaniu działań pomocowych i wspierających rodziną oraz instytucjonalną pieczę zastępczą.

Na terenie powiatu staszowskiego funkcjonują:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
2. Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Staszowie z Filią w Połańcu
4. Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza typu Rodzinnego w Połańcu
5. Dom Pomocy Społecznej w Kurozwękach
6. Dom Pomocy Społecznej w Rudkach
7. Dom Pomocy Społecznej w Pęcławicach Górnych

8. Środowiskowy Dom Samopomocy w Staszowie
9. Centrum Integracji Społecznej w Staszowie
10. Świetlica socjoterapeutyczna w Osieku ul. Wolności 18
11. Placówka wsparcia dziennego w Staszowie - świetlica „Jutrzenka” z filiami w Kurozwękach, Niemścicach, Grzybowie, Sielcu, Dobrej, Czajkowie Południowym, Woli Osowej, Krzywołęczy, Wiązownicy Kolonia, Łukawicy, Placówka wsparcia dziennego „Iskierka” ul. Jana Pawła II, Staszów.
12. Polskie Stowarzyszenie Na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Staszowie
13. Stowarzyszenie Przyjaciół Osób Niepełnosprawnych „Integracja” w Połańcu
14. Poradnia Leczenia Uzależnień Centrum Psychoterapii NZOZ „Promedic” Staszów ul. Wschodnia 23
15. Hostel dla uzależnionych od alkoholu „Wspólnota” Połaniec ul. 11-go Listopada 15
16. Staszowski Ośrodek Trzeźwości „Strumyk” Staszów ul. Parkowa 6
17. Punkt Pomocy Ofiarom Przemocy i Przestępstw w Rodzinie Staszów ul. Wschodnia 13
18. Punkt Pierwszego Kontaktu Dla Osób i Rodzin z Problemem Alkoholowym Rytwiany ul. Staszowska 15
19. Środowiskowy Dom Samopomocy w Połańcu ul. Kościuszki 37, 28-230 Połaniec
20. Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy w Kurozwękach.

V. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Celem głównym Programu na lata 2021 - 2023 jest tworzenie warunków do sukcesywnego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie staszowskim z ukierunkowaniem na rodzinne formy pieczy zastępczej.

Cele szczegółowe i zadania niezbędne do ich realizacji:

Cel szczegółowy 1 - Zapewnienie dostatecznej liczby miejsc dla dzieci w rodzinnych formach opieki.

Zadania niezbędne do realizacji:

- 1) Systematyczne podnoszenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie wiedzy o rodzinnej pieczy zastępczej.
- 2) Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej, kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej

w formie pogotowia rodzinnego, prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodziny pomocowej oraz wolontariuszy.

3) Kwalifikacja kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rodziny pomocowej, w tym: organizowanie stosownych szkoleń.

4) Utworzenie w 2021 r. jednej rodziny zawodowej oraz 1 rodziny zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, w 2022 r. jednej rodziny zawodowej, w 2023 r. rodzinnego domu dziecka.

Cel szczegółowy 2 - Kontynuacja i poszerzenie świadczonych usług w zakresie rodzinnych form pieczy zastępczej.

Zadania niezbędne do realizacji:

1) Objęcie rodzin zastępczych, prowadzących placówki opiekuńczo – wychowawcze, rodzinne domy dziecka opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i innych specjalistów w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną.

2) Ocenianie sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych.

3) Ocenianie rodzin zastępczych.

4) Umożliwienie bezpłatnego korzystania rodzinom zastępczym ze wsparcia specjalistycznego - psycholog, prawnik.

5) Realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (obligatoryjnych i fakultatywnych).

6) Zapewnienie wsparcia w postaci wolontariatu i rodzin pomocowych.

7) Rozwój kompetencji wychowawczych i opiekuńczych poprzez udział rodzin w szkoleniach doskonalących.

8) Umożliwienie wymiany doświadczeń i integracji poprzez organizowanie grup wsparcia.

9) Umożliwienie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej, psychologom i specjalistom pracy z rodziną współpracującym z rodzinami zastępczymi udziału w szkoleniach.

10) Zapewnienie wychowankom i rodzinom zastępczym dostępu do poradnictwa specjalistycznego.

11) Współpraca z asystentem rodziny celem uaktualniania wiedzy o sytuacji rodzinnej wychowanka, umożliwienia podtrzymywania więzi rodzinnych i ewentualnej pracy na rzecz powrotu do domu rodzinnego.

12) Zapewnienie wychowankom udziału w grupach wsparcia (wsparcie indywidualne i grupowe).

Cel szczegółowy 3 - Współpraca z innymi instytucjami wspierającymi pieczę zastępczą.

Zadania niezbędne do realizacji:

- 1) Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, sądem, ośrodkiem adopcyjnym, poradnią psychologiczno - pedagogiczną i innymi instytucjami pomocowymi celem opracowania planów pomocy dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej oraz dokonywania okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
- 2) Współpraca z urzędami gmin i urzędem pracy celem pomocy wychowankom usamodzielnianym w podjęciu zatrudnienia i uzyskania mieszkania z zasobów gminy.

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Do źródeł finansowania zadań zawartych w Powiatowym programie rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 należą:

- 1) Budżet Powiatu Staszowskiego.
- 2) Budżet państwa w ramach dotacji na wspieranie zadań własnych.
- 3) Budżet samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
- 4) Budżet innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu staszowskiego.
- 5) Odpłatność rodziców biologicznych.

VII. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 - 2023 są:

- 1) Dzieci przebywające w pieczy zastępczej.
- 2) Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka/placówki opiekuńczo - wychowawcze.
- 3) Rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 4) Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- 5) Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

VIII. REALIZATORZY PROGRAMU

Jednostką koordynującą realizację Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- 1) rodzinami zastępczymi,
- 2) placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- 4) ośrodkami pomocy społecznej,
- 5) sądami rodzinnymi,
- 6) placówkami oświatowymi,
- 7) policją,
- 8) organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.

IX. SPOSÓB MONITOROWANIA PROGRAMU:

Koordinatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie. Monitorowanie „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Staszowskim na lata 2021-2023” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Informacje te przedstawiane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Staszowie.

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

W związku z potrzebą rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu staszowskiego proponuje się utworzenie zastępczych rodzin zawodowych: w 2021 r. jednej rodziny zawodowej oraz 1 rodziny zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego, w 2022 r. jednej rodziny zawodowej, w 2023 r. rodzinnego domu dziecka. W 2021 r. wydatki na utworzenie i funkcjonowanie zawodowej rodziny zastępczej planuje się zrealizować w ramach ustalonego budżetu, natomiast wydatki na lata 2022 i 2023 zostaną uwzględnione w planach budżetowych na w/w okresy.

Przy tworzeniu programu sugerowano się analizą potrzeb występujących na terenie powiatu staszowskiego.

W programie zostały również uwzględnione zadania powiatu wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz przedstawione w sprawozdaniach Dyrektora PCPR z działalności potrzeby w zakresie systemu pieczy zastępczej.

W tej sytuacji z uwagi na powyższe przedkłada się pod obrady Rady Powiatu projekt programu dotyczący rozwoju pieczy zastępczej w powiecie staszowskim.